

har ikke villet gjøre det nødvendigt at underkaste hele Toldbloven en Revision; jeg har blot holdt mig til et Par Punkter, som kunde afgjøres særskilt. Jeg skal nu efter det, der er fremkommet, ikke udtale mig videre; jeg tror, at en hel Del af Diskussionen kunde have været sparet, og Sagen være kommen lige vidt for det. Jeg haaber imidlertid, at den Del af Thinget, som med mig maatte dele den Anskuelse, at „mange Vække smaa, gjøre en stor Na“, ogsaa vil erkjende, at om end Besparelsen for den enkelte Fattige ikke vil blive stor, hvis mit Forslag bliver til Lov, er den dog stor nok til, at den i Forbindelse med andre Lettelser kan faae Betydning i hans Husboldning. Derfor skal jeg vedblivende tillade mig at anbefale Forslaget til videre Fremme.

Sagd: Den ærede Forslagsstiller yttrede, at Kampen om dette Spørgsmaal vistnok vil blive resultatløs; men det vil hans Forslag vistnok ogsaa blive, — denne Gang ligesom tidligere. (En Stemme: Desværre!). Ja, desværre, at den ærede Forslagsstiller og hans Meningsfæller have en anden Mening end vi Andre. Selv om imidlertid Forslaget ikke direkte vil lede til noget Resultat, tror jeg dog, det er det ærede Medlems Hensigt med sit Forslag at bryde Veien for fremtidige Beslutninger, og paa samme Maade er det min og mine Meningsfællers Hensigt at sætte en Stopper for den Slags fremtidige Beslutninger. Dermed vil jeg ikke have sagt, at jeg ikke gjerne vilde være med til at stræbe mod det Maal, som det ærede Medlem siger, at han stræber efter; men det er min Overbevisning, at han ikke ad den betraaede Vej vil naae dette Maal. Det ærede Medlem betegnede mig som Idealist, og jeg kan ikke have Stort imod, at han opstiller mig som Idealist i Modsætning til dem, som krybe hen ad Jorden med deres tørre Doktriner ude af Stand til selv at kunne hæve sig til en højere Betragtning. Enhver Skat er trykkende; thi det Skattebeløb, Staten behøver, skal ud af Folkets Lomme, og det bliver derfor Opgaven at finde, ikke hvorledes Skatterne skulle formindskes — thi Summen skal jo bringes tilveie — men hvorledes de kunne udredes med mindst Besvær for Skatteyderne. I saa Henseende er det en Erfaring, at de indirekte Skatter have den Egenommelighed, at de ikke trykke. Dette er anerkjendt og udtalt af Mænd, som ere større Statsøkonomer end alle dem, der have talt her i Dag, og navnlig husker jeg at have læst den meget karakteristiske Bemærkning af en saadan Statsøkonom, at de indirekte Skatters Tryk er at ligne med Luften, vi indaande, hvis Tryk er fordelt og virker alle Begne og netop derved bliver umærkelig. Medens den indirekte Skat saaledes umærkelig udredes baade af Rig og Fattig, er derimod den direkte Skat ganske anderledes trykkende, fordi den skal udredes til enkelte bestemte Li-

der, hvad enten man til den Tid eier Skattebeløbet eller ikke. Hvor mangen en Mand er ikke gaaet fra Hus og Hjem? Hvor mangen En har ikke set sin Dyne springe, fordi han i det Dieblæk, da Skatten skulde udredes, ikke var i Stand til at skaffe Beløbet tilveie? Den ærede Forslagsstiller talte saa varmt om Kaffe. Jeg skal nu ikke indlade mig paa det til en vis Grad lægevidenskabelige Spørgsmaal om Kaffens oplivende Egenstaber; men jeg vil kun paapege, at der levede lige saa kraftige Mennesker, før man lærte Kaffen at kjende, og at i Krigens Tid, da vore Soldater vare udsatte for større Strabadser, end Arbejderne under almindelige Forhold ere, nøde de ei heller Kaffe, men klarede sig dog godt uden Kaffe. Det gaar ikke an at kalde enhver Gjenstand, til hvilken man har vænnet sig, men som dog lige fuldt er en Nødvælsel, der kan undværes, en Nødvendighedsartikel, thi da kunne Vin og andre Artikler, til hvilke de mere Formuende have vænnet sig, ogsaa kaldes Nødvendighedsartikler for dem. Disse Folk have maaske en daarlig Mave, saa at de ikke kunne taale Vand, og ville da sige: „Eftersom min Mave bliver spoleret af det daarlige Vand, er jeg nødsaget til at drikke Vin“. Af samme Bestaenhed var den Ytring af en anden æret Rigsdagsmand om, at man var nødsaget til at drikke The, fordi Theen betog Vandets skadelige Egenstaber; men slike Udtalelser skal jeg ikke komme nærmere ind paa. Den ærede Forslagsstiller tilbageviste Betydningen af, hvad det ærede Medlem for Præstø Amts 1ste Valgkreds (Scavenius) gjorde opmærksom paa, at i Følge Opgivelser af Mænd, som hørte til selve Arbejdsklassen — og det var endog den højeste Opgivelse — som stode i de os forelagte statistiske Oplysninger, var Tolden paa de Gjenstande, som en Arbejderfamilie paa 5 Personer forbrugte ugentlig, 3 Sk. altsaa $\frac{3}{5}$ Sk. for hver Person. Den ærede Forslagsstiller sige: Ja, det er mig ligegyldigt, om det er Lidt eller Meget; naar det er uretfærdigt, saa stemmer jeg imod det. Men det ærede Medlem og hans Meningsfæller synes at glemme, at, naar det til Dækning af Statsudgifterne nødvendige Skattebeløb skal udredes, saa vil det, vi her borttage i Toldskatten, blive at tilveiebringe paa anden Maade. Hvorledes skal det tilveiebringes? Ville vi tilveiebringe det ved en Indkomstskat, saa er jeg overbevist om, at den er langt mere trykkende end den ubetydelige Lettelse, vi ville opnaa ved de foreslaaede Toldnedsættelser. Den ærede Forslagsstiller henviste til Indkomstskatten i Kjøbenhavn; men jeg maa her gjøre en Bemærkning imod denne Henvisning, og den gjælder ogsaa, hvad der er anført af det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds (Frederiksen), nemlig, at, naar vi efter de Erfaringer, vi have gjort med Hensyn til Kommunernes Indkomstskat eller Formue- og Leilighedsstat, vilde danne os en Mening om Indkomstskatten som Statsstat, saa gjøre vi os skyldige i en stor Feiltagelse; thi der